

JAO-004-017101

Seat No. _____

M. Ed. (Sem. I) (CBCS) Examination

November - 2019

CC - 01 : Methodology of Educational Research - I

(New Course)

Faculty Code : 004

Subject Code : 017101

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

સૂચના : જમણી બાજુ પ્રશ્નોના અંદર ગુણ દર્શાવેલ છે.

૧ નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૬

- (૧.૧) કયા પ્રકારની ઉત્કલ્પનામાં ચલના માપન અંગેની વિગત આપવી જરૂરી છે ?
- (૧.૨) કયા પ્રકારના સંશોધનમાં નિયમોને વ્યવહારમાં મૂકવાનો હેતુ હોય છે ?
- (૧.૩) સંશોધન દરખાસ્તનું મૂલ્યાંકન કરવાના હેતુઓ જણાવો.
- (૧.૪) કોઈ પણ ચાર પ્રાથમિક સ્ત્રોતોનાં નામ આપો.
- (૧.૫) આંતરવર્તી ચલનો અર્થ આપો.
- (૧.૬) સંશોધન દરખાસ્ત કોને અને કઈ રીતે ઉપયોગી બને છે ?

૨ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (કોઈ પણ છ) ૧૨

- (૨.૧) સંશોધનનાં લક્ષણો જણાવો.
- (૨.૨) સંદર્ભ સાહિત્યના પ્રારંભિક અને પ્રાથમિક સ્વરૂપોનો અર્થ આપો.
- (૨.૩) સંદર્ભ સાહિત્યની સમીક્ષાના હેતુઓ જણાવો.
- (૨.૪) સંશોધનમાં વ્યાવહારિક વ્યાખ્યાની આવશ્યકતા જણાવો.
- (૨.૫) સંશોધન દરખાસ્ત અને અહેવાલ વચ્ચેના તફાવતના બે મુદ્દાઓ જણાવો.
- (૨.૬) સમસ્યાનું સીમિતિકરણનો અર્થ આપો.
- (૨.૭) ગૌણ સંદર્ભ સાહિત્ય કોને કહેવાય ?
- (૨.૮) ઉત્કલ્પના ક્યારે રચવામાં આવે છે ?

- ૩ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (કોઈ પણ ચાર) ૧૬
- (૩.૧) ઉત્કલ્પનાની ચકાસણીના સોપાનો સમજાવો.
- (૩.૨) સંદર્ભ સાહિત્યની સમીક્ષાના સોપાનો સમજાવો.
- (૩.૩) સંશોધન સમસ્યાની પસંદગીના આધારો સમજાવો.
- (૩.૪) ચલના પ્રકારો સમજાવો.
- (૩.૫) ઉત્કલ્પના રચવા માટેનાં સૂચનો જણાવો.
- ૪ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપો : (કોઈ પણ બે) ૧૬
- (૪.૧) સંશોધનનાં પ્રકારોના અર્થ આપો.
- (૧) મૂલગત
- (૨) ઐતિહાસિક
- (૩) ગુણાત્મક
- (૪) ક્રિયાત્મક
- (૪.૨) સંશોધન પ્રક્રિયાનાં સોપાનો સમજાવો.
- (૪.૩) સંશોધનનું કોઈ પણ એક શીર્ષક લખી તેના સંદર્ભમાં નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો :
- (૧) સંશોધનના હેતુઓ લખો.
- (૨) સંશોધનનાં ચલો જણાવો.
- (૩) સંશોધનનો પ્રકાર અને ક્ષેત્ર જણાવો.
- (૪) એક શૂન્ય ઉત્કલ્પના લખો.
- ૫ નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ લખો : (કોઈ પણ બે) ૨૦
- (૫.૧) ઉત્કલ્પનાનો અર્થ આપી તેના પ્રકારો સમજાવો.
- (૫.૨) સંશોધન દરખાસ્તના સોપાનો સમજાવો.
- (૫.૩) નીચેની ઉત્કલ્પનાઓ લખો :
- (૧) જાતીયતાને સ્વતંત્ર ચલ અને અનુકૂલનને પરતંત્ર ચલ તરીકે દર્શાવી દિશાસૂચક ઉત્કલ્પના રચો.
- (૨) જાતીયતા સ્વતંત્ર, અનુકૂલન પરતંત્ર અને વિસ્તારને અંકુશિત ચલ તરીકે દર્શાવી બિનદિશાસૂચક ઉત્કલ્પના રચો.
- (૩) વિસ્તાર સ્વતંત્ર, અનુકૂલન પરતંત્ર અને જાતીયતાને પરિવર્તક ચલ તરીકે દર્શાવી શૂન્ય ઉત્કલ્પના રચો.
- (૪) જાતીયતાને સ્વતંત્ર ચલ અને અનુકૂલનને પરતંત્ર ચલ તરીકે દર્શાવી સંશોધન ઉત્કલ્પના રચો.

ENGLISH VERSION

Instruction : Figures on the right indicate marks.

- 1** Answer the following questions : **6**
- (1.1) In which type of hypothesis the detail about measurement of variable is necessary to give ?
  - (1.2) In which type of research, the objectives is to put principles in to practice ?
  - (1.3) State objectives of evaluating research proposal.
  - (1.4) Give the names of any four primary resources.
  - (1.5) Give the meaning of intervening variable.
  - (1.6) Who and how the research proposal is useful ?
- 2** Answer the following questions : (any six) **12**
- (2.1) State characteristics of research.
  - (2.2) Give meaning of primary and introductory forms of related literature.
  - (2.3) State objectives of review of related literature.
  - (2.4) State need of operational definition in research.
  - (2.5) State two points of difference between research proposal and report.
  - (2.6) Give meaning of delimitation of the problem.
  - (2.7) What is secondary reference material ?
  - (2.8) When is hypothesis framed ?
- 3** Answer the following questions : (any four) **16**
- (3.1) Explain steps for testing hypothesis.
  - (3.2) Explain phases for review of related literature.
  - (3.3) Explain bases for selection of research problem.
  - (3.4) Explain types of variables.
  - (3.5) State instructions for framing hypothesis.

4 Answer the following questions : (any two) **16**

(4.1) Give meaning of following types of research.

- (1) Basic
- (2) Historical
- (3) Qualitative
- (4) Action

(4.2) Explain steps of research process.

(4.3) Frame any one title of research and answer the following questions with reference the title framed by you.

- (1) Write objectives of research.
- (2) Write variables of research.
- (3) State types of research and area of research.
- (4) Write one null-hypothesis.

5 Answer the following questions : (any two) **20**

(5.1) Give meaning of hypothesis and explain its types.

(5.2) Explain steps for research proposal.

(5.3) Frame following hypothesis :

- (1) Write directive hypothesis by taking sex as independent variable and adjustment as dependent variable.
- (2) Write non-directive hypothesis by taking sex as independent variable, adjustment as dependent and area as controlled variable.
- (3) Write null hypothesis by taking area as independent, adjustment as dependent and sex as moderater variable.
- (4) Write researcher hypothesis by taking sex as independent variable and adjustment as dependent variable.